

7. klassi õpitulemused
- Iseloomustab murde- ja noorukiea arenguülesandeid üleminekul lapseeast täiskasvanuikka.
- Kirjeldab, kuidas mõjutavad inimese kasvamist ja arengut pärilikud ning keskkonnategurid
- Toob näiteid inimese võimaluste kohta ise oma eluteed kujundada ning mõistab enda vastutust oma elutee kujundajamisel.
- Kirjeldab põhilisi enesekasvatuse võtteid: eneseveenmist, enesetreeningut, eneseergutust ja -karistust ning enesesisendust.
- Selgitab, mis on minapilt ja enesehinnang.
- Kirjeldab positiivse endassesuhtumise kujundamise ja säilitamise võimalusi. Kasutab eneseanalüüsi oma teatud iseloomujooni, huve, võimeid ja väärtusi määrates.
- Kirjeldab inimeste erinevaid iseloomujooni, huve, võimeid ja väärtusi
- Kirjeldab suhete säilitamise ning konfliktide vältimise võimalusi.
- Demonstreerib õpituatsioonides tõhusaid konfliktide lahendamise viise
- Demonstreerib õpituatsioonides tõhusaid käitumisviise kiusamise ja vägivaldaga korraldades koolis.
- Iseloomustab erinevaid rühmi ning liigitab neid suuruse, liikmetevahelise läheduse ja ülesande järgi.
- Kirjeldab inimeste erinevaid rolle rühmades ning nende mõju inimese käitumisele.
- Mõistab normide ja reeglite vajalikkust ühiselu toimimisel ning korraldamisel
- Võrdleb erinevate rühmade norme ja reegleid ning kirjeldab nende erinevusi
- Selgitab sõltumatuse ja autoriteedi olemust inimsuhetes.
- Väärtustab inimsuhteid toetavaid reegleid ja norme.
- Demonstreerib õpituatsioonides, kuidas kasutada tõhusaid sotsiaalseid oskusi uimastitega seotud olukordades: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetamine, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja suhtlemisoskus.
- Eristab legaalseid ning illegaalseid uimasteid.
- Kirjeldab uimastite tarvitamise lühi- ja pikaajalist mõju inimese füüsilisele tervisele.
- Kirjeldab põhimuresid küpsemisperioodil ning nendega toimetuleku võimalusi.
- Selgitab, milles seisneb suguküpsus.
- Kirjeldab omadusi, mis teevad noormehe ja neiu meeldivateks suhtluskaaslasteks.
- Selgitab soorolli olemust ning kirjeldab soostereotüüpset suhtumist.
- Kirjeldab inimliku läheduse erinevaid avaldumisviise: vastastikust seotust ja meeldimist, sõprust ning armumist.
- Kirjeldab, milles seisneb inimese vastutus seksuaalsuhetes.
- Selgitab turvalise seksuaalkäitumise põhimõtteid.
- Mõistab, et toimetulek iseenda ja oma eluga tagab õnne ning rahulolu.

Klassi lahti kirjutatud õpitulemused	Õpitulemuste saavutamist toetav hindamine		Seos üldpädevuste ja läbivate teemadega kooli õppekava järgi
	hindamiskriteeriumid	kasutatud hindamismeetodid ja -mudelid	
<ul style="list-style-type: none"> - Iseloomustab murde- ja noorukiea arenguülesandeid üleminekul lapseast täiskasvanuikka - Kirjeldab, kuidas mõjutavad inimese kasvamist ja arengut pärilikud ning keskkonnategurid 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab inimese elukaart kui tervikut ja eri perioodide tähtsust järgnevate perioodide arenguülesannete täitmisel. - Osaleb aktiivselt aruteludes ja diskussioonides. - Oskab kasutada õpikut ja sealt infot leida - 	<ul style="list-style-type: none"> - Individuaalne töö, rühmatöö - Vastab küsimustele teemakohaselt 	<p>Üldpädevused: enesemääratluspädevus, sotsiaalne ja suhtluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: keskkond ja jätkusuutlik areng. Tervis ja ohutus. Elukestev õpe ja karjääri planeerimine</p> <p>Lõiming: eesti keel, kirjandus, bioloogia</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Toob näiteid inimese võimaluste kohta ise oma eluteed kujundada ning mõistab enda vastutust oma elutee kujundajamisel. - Kirjeldab põhilisi enesekasvatuse võtteid: eneseveenmist, enesetreeningut, eneseergutust ja -karistust ning enesesisendust. 	<ul style="list-style-type: none"> - Toob näiteid inimese võimaluste kohta oma eluteed positiivselt kujundada, selgitades oma seisukohti. - Selgitab oma sõnadega enesekasvatuse mõiste sisu ning analüüsib olukordi, kus on võimalik erinevaid enesekasvatuse võtteid kasutada. 	<ul style="list-style-type: none"> - Juhendatud ja iseseisev töö. - Arutelu. Diskussioon. - Juhtumianalüüs - Enesehindamine 	<p>Üldpädevused: enesemääratluspädevus, suhtlus-, väärtus- ja õpipädevus</p> <p>Läbivad teemad: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, elukestev õpe, karjääriplaneerimine</p> <p>Lõiming: eesti keel ja kirjandus, ajalugu, ühiskonnaõpetus</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab, mis on minapilt ja enesehinnang. 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab ja kirjeldab oma sõnadega minapildi ning 	<ul style="list-style-type: none"> - Suunatud diskussioon - Individuaalne töö 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtus-, õpipädevus</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab positiivse endassesuhtumise kujundamise ja säilitamise võimalusi. Kasutab eneseanalüüsi oma teatud iseloomujooni, huve, võimeid ja väärtusi määrates. - Kirjeldab inimeste erinevaid iseloomujooni, huve, võimeid ja väärtusi 	<p>enesehinnangu mõiste sisu.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selgitab oma arvamusi ja seisukohti seoses positiivse suhtumisega endasse, seostades neid omandatud teadmistega neljas vallas valdkonnas: sotsiaalne võrdlemine, oma käitumise vaatlemine, tunded ja mõtted seoses endaga ning teiste reaktsioonid. - Analüüsib võimalusi oma iseloomu, huve, võimeid ja väärtusi positiivselt kujundada 	<ul style="list-style-type: none"> - Paaristöö - Õppemäng - Enesevaatlus - Mõistekaart 	<p>Läbivad teemad: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, elukestev õpe, karjääriplaneerimine</p> <p>Lõiming: eesti keel ja kirjandus, tehnoloogiaõpetus, ühiskonnaõpetus</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab suhete säilitamise ning konfliktide vältimise võimalusi. - Demonstreerib õpituatsioonis tõhusaid konfliktide lahendamise viise - Demonstreerib õpituatsioonis tõhusaid käitumisviise kiusamise ja vägivalda korral koolis. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab eneseavamist, tunnete avaldamist ja usaldust kui tõhusaid suhete loomise ja säilitamise viise ning kompromissi leidmist ja läbirääkimiste pidamist kui tõhusaimaid konflikti lahendamise viise. - Demonstreerib verbaalselt tõhusaid konflikti lahendamise teid õpituatsioonis. 	<ul style="list-style-type: none"> - Diskussioon - Rollimäng - Rühmatöö - Demonstratsioon - Juhtumianalüüs - Individuaalne töö 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, õpipädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus</p> <p>Lõiming: ühiskonnaõpetus</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Iseloomustab erinevaid rühmi ning liigitab neid suuruse, 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab inimest sotsiaalse olendina, kes 	<ul style="list-style-type: none"> - Rollimäng - Rühmatöö 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne pädevus, suhtluspädevus,</p>

<p>liikmetevahelise läheduse ja ülesande järgi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab inimeste erinevaid rolle rühmades ning nende mõju inimese käitumisele. - Mõistab normide ja reeglite vajalikkust ühiselu toimimisel ning korraldamisel - Võrdleb erinevate rühmade norme ja reegleid ning kirjeldab nende erinevusi - Selgitab sõltumatuse ja autoriteedi olemust inimsuhetes. - Väärtustab inimsuhteid toetavaid reegleid ja norme. 	<p>on oma tegevuses seotud erinevate rühmadega, selgitades rühma mõistet.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demonstreerib rühma liigituste tundmist lähtuvalt õpiülesannete sisust. - Selgitab rolli mõistet ja analüüsib olukordi, kus inimene täidab erinevates rühmades erinevaid rolle. - Saab aru reeglite ja normide tähtsusest. 	<ul style="list-style-type: none"> - Juhtumianalüüs - Vaba diskussioon, - Õppemängud - Ristsõna tegemine - Individuaalne töö 	<p>väärtuspädevus</p> <p>Läbivad teemad: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, kultuuriline identiteet</p> <p>Lõiming: eesti keel ja kirjandus, ühiskonnaõpetus, kunstiõpetus</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Demonstreerib õpitu olukorras, kuidas kasutada tõhusaid sotsiaalseid oskusi uimastitega seotud olukordades: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetamine, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine ja suhtlemisoskus. - Eristab legaalseid ning illegaalseid uimasteid. - Kirjeldab uimastite tarvitamise lühi- ja pikaajalist mõju inimese füüsilisele tervisele. 	<ul style="list-style-type: none"> - Rakendab teadmisi illegaalsete ja legaalseid uimastite liigituse ning uimastite negatiivse lühi- ja pikaajalise mõju tundmise kohta, lähtudes õpiülesannete sisust. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iseseisev töö - Infootsing teabeallikast - Esitlus 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtus-, õpipädevusL</p> <p>Läbivad teemad: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Lõiming: loodusõpetus, bioloogia, ühiskonnaõpetus, liikumisõpetus</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab põhimuresid 	<ul style="list-style-type: none"> - Nimetab tunnused, mis 	<ul style="list-style-type: none"> - Suunatud diskussioon 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus-,</p>

<p>küpsemisperioodil ning nendega toimetuleku võimalusi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selgitab, milles seisneb suguküpsus. - Kirjeldab inimliku läheduse erinevaid avaldumisviise: vastastikust seotust ja meeldimist, sõprust ning armumist. - Kirjeldab, milles seisneb inimese vastutus seksuaalsuhetes. - Selgitab turvalise seksuaalkäitumise põhimõtteid. 	<p>märgistavad murdeea algust ja lõppu, ning selgitab, mis on suguküpsus, kusjuures kirjeldab murdeea varieerumist indiviidi.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eristab ja analüüsib olukordi, kus võivad murdeealisel avalduda probleemid, ning demonstreerib küpsmise perioodile iseloomulike seaduspärasuste tundmist - Selgitab ja analüüsib olukordi, kus avalduvad inimliku lähenemise erinevad viisid: seotus, meeldimine, sõprus ja armumine - Selgitab oma arvamusi ja seisukohti, seostades neid omandatud teadmistega noorukite kiindumussuhete eripära ning käimise kui sotsiaalse tava kohta. - Selgitab oma seisukohti vastutuse kohta seksuaalsuhetes ning turvalise seksuaalkäitumise kohta, seostades neid omandatud teadmistega 	<ul style="list-style-type: none"> - Iseseisev töö - Paaristöö - Rühmatöö - Enesehindamine - Ristsõna koostamine 	<p>sotsiaalne, suhtlus-, väärtuspädevus</p> <p>Läbivad teemad: kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, kultuuriline identiteet</p> <p>Lõiming: eesti keel ja kirjandus, bioloogia, ühiskonnaõpetus</p>
---	--	---	--

	seksuaalsusest.		
- Mõistab, et toimetulek iseenda ja oma eluga tagab õnne ning rahulolu.	- Selgitab oma arvamusi ja seisukohti, seostades neid omandatud teadmistega sellest, kuidas saab inimene ise teha palju, et tunda rahulolu ja õnne.		<p>Üldpädevused: enesemääratlus-, sotsiaalne, suhtlus-, väärtuspädevus</p> <p>Läbivad teemad: elukestev õpe ja karjääriplaneerimine, väärtused ja kõlblus</p> <p>Lõiming: eesti keel ja kirjandus</p>

8. klassi õpitulemused
- Kirjeldab füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse tervise vastastikust mõju ning seost.
- Analüüsib enda tervise seisundit.
- Kirjeldab tähtsaid tervisenäitajaid rahvastiku tervise seisukohalt; analüüsib tegureid, mis võivad mõjutada otsuseid tervise kohta, ning demonstreerib õpisisituatsioonis tõhusaid viise otsuste langetamisel tervisega seonduvate valikute puhul individuaalselt ja koostöös teistega.
- Analüüsib ja hindab erinevate tervise infoallikate ning teenuste kasutamise võimalusi ja usaldusväärsus.
- Selgitab kehalise aktiivsuse mõju inimese füüsilisele, vaimsele, emotsionaalsele ja sotsiaalsele tervisele; oskab planeerida eri tüüpi kehalist aktiivsust oma igapäevaellu ning väärtustab kehalist aktiivsust eluviisi osana.
- Analüüsib oma igapäevatoidu vastavust tervisliku toidu põhimõtetele; analüüsib inimese kehalise aktiivsuse ja toitumise mõju tervisele.
- Selgitab stressi olemust, põhjuseid ja tunnuseid.
- Kirjeldab stressiga toimetuleku viise ning eristab tõhusaid toimetulekuviseid mittetõhusatest
- Kirjeldab kriisi olemust ja seda, kuidas käituda kriisiolukorras; teab abi ja toetuse võimalusi.
- Kirjeldab viise, kuidas luua ning säilitada mõistvaid, toetavaid ja lähedasi suhteid sotsiaalse tervise kontekstis.
- Kirjeldab tunnete ja läheduse jagamise viise; selgitab, milles seisneb partnerite vastutus seksuaalsuhetes.
- Demonstreerib õpisisituatsioonis oskusi, mis aitavad kaasa suhete loomisele ja säilitamisele: üksteise aitamine, jagamine, koostöö, teineteise eest hoolitsemine.
- Väärtustab tundeid ja armastust suhetes ning vastutustundlikku käitumist seksuaalsuhetes.
- Selgitab seksuaalsuse olemust seksuaalse arengu ja individuaalsust ning tunnete osa selles arengus.
- Selgitab soorollide ja soostereotüüpide mõju inimese käitumisele ning tervisele.
- Kirjeldab, millised on tõhusad rasestumisvastased meetodid noortele.
- Kirjeldab seksuaalõigusi kui seksuaalsusega seotud inimõigusi.
- Kirjeldab, millised käitumisviisid aitavad ära hoida nakatumist seksuaalsel teel levivatesse haigustesse. Kirjeldab seksuaalsel teel levinumate haiguste ärahoidmise võimalusi.
- Teab, mis on HIV ja AIDS ning HIVi nakatumise teid ja võimalusi nakatumist vältida.
- Eristab HIVi ja AIDSi müüte tegelikkusest.
- Nimetab, kuhu saab pöörduda abi ja nõu saamiseks seksuaaltervise teemadel.
- Kirjeldab levinumate riskikäitumiste tagajärgi ning mõju inimese tervisele ja toimetulekule.
- Kirjeldab ja selgitab levinumate riskikäitumiste ärahoidmise ning sekkumise võimalusi indiviidi ja rühma tasandil, lähtudes igapäeva elust, ning teadvustab ennetamise ja sekkumise võimalusi ühiskonna tasandil.
- Kirjeldab, mis on vaimne ja füüsiline uimastisõltuvus ning kuidas see kujuneb.
- Kirjeldab ja demonstreerib õpisisituatsioonis, kuidas käituda uimastitega seotud olukordades.
- Teab, kuidas käituda turvaliselt ohuolukorras ning kutsuda abi allergia, astma, diabeedi, elektrišoki, epilepsia, lämbumise, mürgituse, palaviku ja valu korral.
- Demonstreerib õpisisituatsioonis esmaabivõteteid kuumakahjustuse, teadvusekaotuse, südameseiskumise ja uppumise korral.
- Analüüsib ennast oma huvide, võimete ja iseloomu põhjal ning seostab seda valikutega elus.

Klassi lahti kirjutatud õpitulemused	Õpitulemuste saavutamist toetav hindamine		Seos üldpädevuste ja läbivate teemadega kooli õppekava järgi
	hindamiskriteeriumid	kasutatud hindamismeetodid ja -mudelid	
<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab füüsilise, vaimse, emotsionaalse ja sotsiaalse tervise vastastikust mõju ning seost. - Analüüsib enda tervise seisundit. - Kirjeldab tähtsaid tervisenäitajaid rahvastiku tervise seisukohalt; analüüsib tegureid, mis võivad mõjutada otsuseid tervise kohta, ning demonstreerib õpituatsioonis tõhusaid viise otsuste langetamisel tervisega seonduvate valikute puhul individuaalselt ja koostöös teistega. 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab ning kirjeldab tervise aspekte ja nende omavahelisi seoseid. - Selgitab oma arvamusi, hinnanguid, seisukohti ja suhtumisi, seostades neid omandatud teadmistega terviseaspektide omavaheliste seoste kohta. - Analüüsib tegureid, mis mõjutavad tervisega seotud valikuid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iseseisev töö - Küsimustele vastamine 	<p>Üldpädevused: väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kultuuriline identiteet, tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, elukestev õpe ja karjääriplaneerimine, tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Lõiming: ühiskonnaõpetus, bioloogia (meedia ja teave), liikumisõpetus(kehalise aktiivsuse mõju tervisele), bioloogia (hingamine), matemaatika (arvnäitajate lugemine)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Analüüsib ja hindab erinevate tervise infoallikate ning teenuste kasutamise võimalusi ja usaldusvärsust. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analüüsib tervisealaseid teenuseid, lähtudes nende kättesaadavusest, ning tervise infoallikaid, lähtudes nende usaldusvärsusest. 		<p>Üldpädevused: sotsiaalne ja suhtluspädevus, õpipädevus,</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus</p> <p>Lõiming: ühiskonnaõpetus (meedia ja teave)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab kehalise aktiivsuse mõju inimese füüsilisele, vaimsele, emotsionaalsele ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab ning analüüsib kehalise aktiivsuse mõju tervise erinevatele 	<ul style="list-style-type: none"> - Internetilehekülgede kasutamine (toitumine.ee ja ampser.ee) 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus- ja ettevõtlikkuspädevus</p> <p>Läbivad teemad: kõlblus, kultuuriline</p>

<p>sotsiaalsele tervisele; oskab planeerida eri tüüpi kehalist aktiivsust oma igapäevaellu ning väärtustab kehalist aktiivsust eluviisi osana.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analüüsib oma igapäevatoitu vastavust tervisliku toidu põhimõtetele; analüüsib inimese kehalise aktiivsuse ja toitumise mõju tervisele. 	<p>aspektidele.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Teab ja oskab kirjeldada erinevaid söömishäireid (anoreksia, buliimia, ortoreksia) - Teab kes on taimetoidulised ja veganid - Analüüsib enda igapäevast kehalist aktiivsust ja toitumist tervisesoovituste järgi. - Oskab leida usaldusväärset infot 	<ul style="list-style-type: none"> - Viktoriinide lahendamine 	<p>identiteet, tervis ja ohutus, väärtused</p> <p>Lõiming: liikumisõpetus (regulaarse liikumisharrastuse kui tervist tugevdava tegevuse vajalikkus, teadmised spordist ja liikumisviisidest), bioloogia (seedimine ja eritamine, aine- ja energiavahetuse põhiprotsessid, inimese elundkonnad, luud ja lihased, vereringe, hingamine), informaatika</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab stressi olemust, põhjuseid ja tunnuseid. - Kirjeldab stressiga toimetuleku viise ning eristab tõhusaid toimetulekuviise mittetõhusatest - Kirjeldab kriisi olemust ja seda, kuidas käituda kriisiolukorras; teab abi ja toetuse võimalusi. - 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab ning analüüsib vaimset heaolu mõjutavaid tegureid. - Selgitab stressi ning kriisi olemust ja tunnuseid ning tõhusaid stressiga toimetuleku viise. - Kirjeldab lihtsamaid inimliku toetuse ja abi viise, mida anda kriitilise olukorda sattunud inimesele. - Nimetab abisaamise võimalusi seoses formaalse ja mitteformaalse abiga inimestele. 	<ul style="list-style-type: none"> - Juhtumianalüüs - Individuaalne töö - Enesevaatlus - Internetiallikate kasutamine - Mõistekaart 	<p>Üldpädevused: väärtus- ja sotsiaalne pädevus, õpipädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus, ettevõtlikkuspädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus, elukestev õpe ja karjääriplaneerimine</p> <p>Lõiming: eesti keel ja kirjandus, ühiskonna-õpetus (käitumine kriisiolukorras), bioloogia (talitluse regulatsioon) informaatika</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab viise, kuidas luua ning säilitada mõistvaid, 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab oma sõnadega sotsiaalse tervise ja 	<ul style="list-style-type: none"> - Iseseisev töö - Diskussioon 	<p>Üldpädevused: väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus,</p>

<p>toetavaid ja lähedasi suhteid sotsiaalse tervise kontekstis.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab tunnete ja läheduse jagamise viise; selgitab, milles seisneb partnerite vastutus seksuaalsuhetes. - Demonstreerib õpitu olukorras oskusi, mis aitavad kaasa suhete loomisele ja säilitamisele: üksteise aitamine, jagamine, koostöö, teineteise eest hoolitsemine. - Väärtustab tundeid ja armastust suhetes ning vastutustundlikku käitumist seksuaalsuhetes. - Selgitab seksuaalsuse olemust ja seksuaalse arengu individuaalsust ning tunnete osa selles arengus 	<p>lähisuhte olemust ning tegureid, mis mõjutavad lühiajalise suhte kujunemist pikaajaliseks</p> <ul style="list-style-type: none"> - Selgitab erinevaid võimalusi tunnete ja läheduse jagamisel lähisuhetes ning partnerite vastutust selles. - Demonstreerib õpitulemustes määratletud oskusi õpitu olukorras. - Selgitab oma arvamusi ja seisukohti, seostades neid omandatud teadmistega ning käsitledes armastust suhete kontekstis. - Selgitab seksuaalsuse erinevaid tahke, seostades neid omandatud teadmistega lähisuhte, seksuaal-identiteedi, seksuaalse naudinguga ja soojätkamisega. - Eristab seksuaalse arengu iseärasusi lapse- ja noorukieas. 	<ul style="list-style-type: none"> - Paaristöö - Esitlus 	<p>suhtluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, kultuuriline identiteet, väärtused ja kõlblus, teabekeskond, tehnoloogia ja innovatsioon</p> <p>Lõiming: bioloogia (paljunemine ja areng), eesti keel ja kirjandus, informaatika</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab soorollide ja soostereotüüpide mõju inimese käitumisele ning tervisele. - Kirjeldab, millised on tõhusad rasestumisvastased meetodid 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab soorollide mõju ning soostereotüüpide suhtumise mõju käitumisele ja tervisele, tuues esile võimalikud ohud. 	<ul style="list-style-type: none"> - Individuaalne töö - Rühmatöö - Infoallika analüüs - Õppemäng/praktiline töö 	<p>Üldpädevused: väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, kultuuriline identiteet, väärtused ja kõlblus</p> <p>Lõiming: ühiskonnaõpetus (ajakirjanduse</p>

<p>noortele.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab seksuaalõigusi kui seksuaalsusega seotud inimõigusi. 	<ul style="list-style-type: none"> - Eristab noortele sobivaid tõhusaid rasestumisvastaseid meetodeid mittetõhusatest. - Kirjeldab seksuaalõigusi kui seksuaalsusega seotud inimõigusi, tuues selle kohta näiteid 		<p>roll ühiskonnas, sotsiaalsed rühmad ühiskonnas, sotsiaalne tõrjutus, sotsiaalne õiglus ja võrdõiguslikkus, inimõigused, ühiskonna liikmete õigused), bioloogia (paljunemine ja areng, inimese elundkonnad), informaatika</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab, millised käitumisviisid aitavad ära hoida nakatumist seksuaalsel teel levivatesse haigustesse. Kirjeldab seksuaalsel teel levinumate haiguste ärahoidmise võimalusi. - Teab, mis on HIV ja AIDS ning HIVi nakatumise teid ja võimalusi nakatumist vältida. - Eristab HIVi ja AIDSi müüte tegelikkusest. - Nimetab, kuhu saab pöörduda abi ja nõu saamiseks seksuaaltervise teemadel 	<ul style="list-style-type: none"> - Teab, mis on HIV ja AIDS ning HIVi nakatumise teid ja võimalusi nakatumist vältida. - Kirjeldab riske vähendavaid käitumisviise ja võimalusi seksuaalsuhetes, eristab HIViga seonduvaid müüte tõestest teadmistest ning kirjeldab abisaamise võimalusi seksuaaltervise teemadel. 	<ul style="list-style-type: none"> - Iseseisev töö - Tööleht - Internetiallikate kasutamine ja analüüs 	<p>Üldpädevused: sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, väärtuspädevus Läbivad teemad: tervis ja ohutus, väärtused ja kõlblus Lõiming: bioloogia (paljunemine ja areng, mikroorganismide ehitus ja eluprotsessid, vereringe), informaatika</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab levinumate riskikäitumiste tagajärgi ning mõju inimese tervisele ja toimetulekule. - Kirjeldab ja selgitab levinumate riskikäitumiste ärahoidmise ning sekkumise võimalusi indiviidi ja rühma 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab erinevaid riskikäitumise liike ja analüüsib nende mõju inimese tervisele ning toob näiteid nende ärahoidmis- ja sekkumisvõimaluste kohta, lähtudes 	<ul style="list-style-type: none"> - Diskussioon - Juhtumianalüüs 	<p>Üldpädevused: väärtus-, sotsiaalne, enesemääratlus- ja suhtlus- pädevus Läbivad teemad: tervis ja ohutus, keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, väärtused ja kõlblus Lõiming: ühiskonnaõpetus (vabatahtlik tegevus, noorte osalemis-võimalused,</p>

<p>tasandilt, lähtudes igapäevaelust, ning teadvustab ennetamise ja sekkumise võimalusi ühiskonna tasandil.</p>	<p>tegevusvõimalustest klassi, kooli ja kogukonna tasandil.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Võrdleb erinevaid võimalusi hoida ära riskikäitumist ning sekkuda ühiskonna tasandil. 		<p>ühiskonnaliikmete õigused), eesti keel ja kirjandus</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab, mis on vaimne ja füüsiline uimastisõltuvus ning kuidas see kujuneb. - Kirjeldab ja demonstreerib õpitu olukorras, kuidas käituda uimastitega seotud olukordades. 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab uimastite mõju kesknärvisüsteemile ning eristab vaimset ja füüsilist uimastisõltuvust. - Demonstreerib õpitu olukorras, kuidas käituda uimastitega seotud olukorras toimetulekuks: emotsioonidega toimetulek, enesetunnetamine, kriitiline mõtlemine, probleemide lahendamine, suhtlusoskus 	<ul style="list-style-type: none"> - Iseseisev töö - Rühmatöö - Esitlus 	<p>Üldpädevused: väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, suhtluspädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, keskkond ja ühiskonna jätkusuutlik areng, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, kultuuriline identiteet, väärtused ja kõlblus</p> <p>Lõiming: ühiskonnaõpetus (ühiskonnaliikmete õigused), bioloogia (talitluse regulatsioon), informaatika</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Teab, kuidas käituda turvaliselt ohuolukorras ning kutsuda abi allergia, astma, diabeedi, elektrišoki, epilepsia, lämbumise, mürgituse, palaviku ja valu korral. - Demonstreerib 	<ul style="list-style-type: none"> - Kirjeldab, kuidas käituda turvaliselt erinevates ohuolukordades koolis. - Eristab olukordi, kuidas käituda turvaliselt ning kutsuda abi allergia, astma, diabeedi, elektrišoki, epilepsia, 	<ul style="list-style-type: none"> - Juhtumianalüüs - Demonstratsioon - Tööleht 	<p>Üldpädevused: enesemääratlus Suhtlus- ja sotsiaalne pädevus</p> <p>Läbivad teemad: tervis ja ohutus, suhtluspädevus</p> <p>Lõiming: bioloogia (inimese elundkonnad, luud ja lihased, vereringe), kehaline kasvatus (teadmised spordist ja liikumisviisidest, ohutu liikumine,</p>

<p>õpituatsioonis esmaabivõtteid kuumakahjustuse, teadvusekaotuse, südameseiskumise ja uppumise korral.</p>	<p>lämbumise, mürgituse, palaviku ja valu korral.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Demonstreerib õpitulemustes määratletud oskusi õpituatsioonis. 		<p>tegutsemine traumade ja õnnetusjuhtumite korral, esmaabivõtted)</p>
<ul style="list-style-type: none"> - Analüüsib ennast oma huvide, võimete ja iseloomu põhjal ning seostab seda valikutega elus. 	<ul style="list-style-type: none"> - Selgitab ja toob näiteid valikute võimaluste kohta oma huvide, võimete ja iseloomu põhjal, mis on aluseks teadlikele lühi- ja pikaajalistele valikutele seoses terve ja tervikliku inimese arenguteega, seostades neid võimalustega karjääri planeerida. 	<ul style="list-style-type: none"> - Individuaalne töö - Küsimustik 	<p>Üldpädevused: väärtuspädevus, sotsiaalne pädevus, enesemääratluspädevus, ettevõtlikkuspädevus</p> <p>Läbivad teemad: elukestev õpe ja karjääriplaneerimine, kodanikualgatus ja ettevõtlikkus, väärtused ja kõlblus</p> <p>Lõiming: ühiskonnaõpetus (eesmärkide seadmine ja ressurside hindamine), eesti keel ja kirjandus</p>